

Apie ką?

Kiekvienas žmogus savo gyvenime trokšta būti laimingas. Laimė yra Dievo dovana žmogui. Esame laimingi, kai pirmoje vietoje mūsų gyvenime yra Dievas. Tai nėra lengvas kelias. Dievas nori mūsų laimės, todėl mums duoda taisykles - kaip gyventi. Dešimt įsakymų. Kitaip jie yra vadinami „Dešimt Dievo meilės žodžių“. Juos reikia gyventi Didžiojo Įsakymo šviesoje: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela, visomis jėgomis ir visu protu, o savo artimą kaip save patį“. Tada turėsime gyvenimą. Ne tik šiandien, bet amžinai.

Dievo žodis

Lk 25, 10-28

²⁵ Štai atsistojo vienas Įstatymo mokytojas ir, mėgindamas jį, paklausė: „Mokytojau, ką turiu daryti, kad laimėčiau amžinąjį gyvenimą?“ ²⁶ Jėzus tarė: „O kas parašyta Įstatyme? Kaip skaitai?“ ²⁷ Tas atsakė: *Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela, visomis jėgomis ir visu protu, o savo artimą kaip save patį.* ²⁸ Jėzus jam tarė: „Gerai atsakei. Tai daryk, ir gyvensi“.

Pranciškaus patirtis

Hebrajų raidė ת ir pranciškoniškas dvasingumas

Žydų tauta, kaip ir kitos senovės tautos, pamažu išvystė simbolinį kiekvienos abėcėlės raidės aiškinimą. Paskutinė hebrajų abėcėlės raidė ת yra vadinama tav, arba tau. Senovinėje abėcėlėje ji buvo T išvaizdos. Ši raidė žydams simbolizuoja gyvenimo pilnatvę. Apie ją yra kalbama pranašo Ezekielio knygoje: „Viešpats pašaukė drobiniais apsvilkusį vyrą su raštvedžio reikmenimis prie juosmens ir jam tarė: *Pereik per miestą, per Jeruzalę, ir pažymėk ženklų 'Tav' kaktas tų, kurie dūsauja ir dejuoja dėl visų bjauriųjų nusikaltimų, jame daromų*“ (Ez 9, 4). Paženklintuosius iki gyvenimo pabaigos globoja Dievo apvaizda (plg. Ez 9, 6).

Krikščionys, šioje raidėje pastebėję kryžiaus formą, gana greitai papildė jos simboliką. Pirmiausia joje atsispindėjo išganinga Kristaus kančia, nes romėnai savo aukas, o tai reiškia ir Kristų, prikaldavo ant T formos kryžiaus. Be to, būdama paskutinė hebrajų abėcėlės raidė, ji pranašavo paskutinę dieną, kada pasaulio istoriją įžengs į gyvenimo pilnatvę. Šį Dievo meilės ženklą pradedama įžvelgti ir kituose Biblijos ištraukose (Pr 4, 15, Iš 12, 7, Apr 7, 4; 9, 4). Tad nenuostabu, kad T formos kryžių galima aptikti Romos katakombose.

Viduramžiais įsikūrė šv. Antano Eremito religinė bendruomenė, kuri rūpindavosi raupsuotaisiais. Šie vienuoliai, saugodamiesi nuo apsikrėtimų,

nešiodavo Kristaus kryžių, kuris buvo T išvaizdos. Šią bendruomenę pažinojo ir šv. Pranciškus Asyžietis († 1226), kuris taip pat po atsivertimo dažnai lankydavo raupsuotuosius. Tenai negalėjo Pranciškus nepastebėti šio kryžiaus, kurį jau buvo pradėta vadinti *Tau* kryžiumi.

1215 metais popiežius Inocentas III, atidarydamas žymųjį Leterano IV susirinkimą ir komentuodamas jau minėtą pranašo Ezekielio ištrauką, sakė: „Esame pašaukti keisti mūsų gyvenimą ir būti Dievo akivaizdoje kaip teisi tauta. Dievas mus atpažins iš *Tau* ženklų, išpausto mūsų kaktose“. Remiantis įvairiais šaltiniais, iš kurių seniausias datuojamas apie 1321 metus, šiame Bažnyčios susirinkime dalyvavo ir šv. Pranciškus Asyžietis.

Pranciškaus laikais buvo įprasta iškilmingai papuošti Mišių knygas. Įvairių mišių Eucharistine malda prasidėdavo kreipiniu į Tėvą: „*Te igitur, clementissime Pater (...)*“. Todėl pirmoji raidė T paprastai būdavo perkeičiama į didžiąją spalvotą kryžių, kurio forma dažniausiai primindavo *Tau* kryžių.

Šiandien daugelis istorijos kritikų sutinka, kad tuometinė tradicija, o ne Biblija, padarė įtaką *Tau* kryžiaus atsiradimui pranciškoniskame dvasingume. Tad jis nėra pranciškonų „išrastas“ kryžius, nors šiandien jį dažniausiai vadina pranciškonišku *Tau* kryžiumi. Be abejo, į pranciškoniską aplinką jį perkėlė šv. Pranciškus Asyžietis. Ištiesęs į šonus rankas, Pranciškus dažnai sakydavo broliams, kad jų vienuoliškas abitas yra kaip *Tau* kryžius, tuo primindamas, jog jie yra pašaukti liudyti Dievo gailestingumą ir ištikimai iki mirties sekti prisikėlusį Nukryžiuotąjį. Jo biografas Tomas Celanietis († apie 1260) rašo: „Mieliausias iš visų ženklų, jam buvo ženklas *Tau*, kuriuo jis pasirašydavo laiškuose ir žymėdavo celių sienas“. Taip pat šv. Bonaventūra († 1274), aprašydamas Pranciškaus gyvenimą, pažymi, kad „šventasis puoselėjo didį pamaldumą ir meilę ženklui *Tau*; jis dažnai apie jį kalbėdavo kitiems“. Dievo neturtėliui Pranciškui savo gyvenimu pavyko atskleisti hebrajų ת - *Tau* - raidės prasmę: jis tapo paskutiniu, o tai reiškia panašiu į Kristų, kuris vienintelis gali suteikti gyvenimo pilnatvę.

Kun. Ramūnas Mizgiris OFM

Šventumo pavyzdys

Jurgis Pabrėža, brolis Ambraziejus, trečiojo ordino pranciškonas

Kun. Jurgis Pabrėža su bernardiniais-pranciškonais buvo susirišęs nuo pat kūdikystės. Jo dėdė Aleksandras Pabrėža (miręs Vilniuje 1801 m.) buvo pranciškonas. Jis pats mokėsi Kretingoje. Iš arti stebėjo pranciškonų gyvenimą, klausėsi jų pamokslų, susipažino su šv. Pranciškaus Asyžiečio dvasia ir gyvenimu, ir daug ko iš jo išmoko. Dar Raudėnuose 1799 m. darytuose pasiryžimuose jis, kaip šv. Pranciškus Alvernos kalne, pasižada kiekvieną rytą atsikėlęs tyloje ir susikaupime permąstyti žodžius: „Kas tu, Viešpatie, ir kas aš?“. Be to, jam dažnai ateidavo mintis, skatinanti stoti į vienuolyną, dėl to jis Plungėje 1802 m. padarė pasiryžimą: „Pašalinti norą stoti į vienuolyną. Visa tai pagunda“. Bet ta pagunda nepalikdavo jo ir vėliau, kol jis jai nepasidavė (...).

P. Ruškys ir kai kurie kiti autoriai sako, kad kun. Pabrėžos stojimą į vienuolyną galutinai nulėmęs nelaimingas nuotykis. Tais laikais, kai kun. Pabrėža

gyveno Kartenoje, per Minijos upę dar nebuvo tilto, dėl to pavasarį ir rudenį per ją persikelti buvo galima tik keltu. Sakoma, kad 1815 m., didelio potvynio metu, kun. Pabrėža, pašauktas pas ligonį, su Švč. Sakramentu kėlėsis per Miniją. Jam besikeliant, smarki vandens srovė, nutraukusi keltą lyną, visu smarkumu keltą su žmonėmis, lyg šapelį, pradėjo nešti šen ir ten. Keltas kiekvieną akimirką galėjo apsiversti ir visus ant jo esančius paskandinti. Kun. Pabrėža, pajutęs mirties pavojų, malda šaukėsis šv. Antano pagalbos, pasižadėdamas, jei išliks gyvas, stoti į Kretingos pranciškonų vienuolyną. Keltas, kad ir toli nuneštas, užuolankoje pasiekė krantą, ir visi keleiviai išsigelbėjo. Tada Pabrėža, vykdydamas pažadą, įstojęs į vienuolyną.

Aišku, kad jis apsisprendė stoti į vienuolyną ne tik dėl šio pažado, bet ir jausdamas pašaukimą, kurį ilgai laikė pagunda, ir dėl noro patenkinti savo dvasios polėkius. Šiek tiek galėjo turėti įtakos ir noras nusikratyti kasdieniais rūpesčiais, kad daugiau galėtų skirti laiko Kartenoje pradėtam augalų tyrinėjimui ir žmonių gydymui. Jo stojimo į vienuolyną motyvas turėjo būti labai svarbus, jei jis, tiek ilgai vargęs, kurdamas Šv. Jokūbo altariją Kartenoje, vos 2 metus joje pagyvenęs, pasiryžo ją palikti kitam (...).

Gavęs leidimą stoti į vienuolyną ir pranciškonų provincijolo priimtas, kun. Pabrėža, baigdamas 45 savo amžiaus metus, 1816 m. gruodžio 8 d. įstojo į vienuolyną ir pradėjo novicijatą, bet, kol sutvarkė minėtus altarijos reikalus, dar gyveno Kartenoje. Paskui atvyko į Kretingą ir, baigęs novicijato metus 1817 m. gruodžio 9 d., kaip kun. P. Kuškys rašo, gavęs pranciškonų abitą ir Ambraziejaus vardą, padarė įžadus, kuriuos priėmė Kretingos vienuolyno gvardijonas tėv. Adijutas Paulauskis, pasakydamas progai pritaikytą pamokslą.

Čia yra verta dėmesio ši J. Tumo-Vaižganto pastaba: „Visai pasišalinęs iš pasaulio į vienuolyną, kun. Jurgis vis dėlto vienuolio koptūro bijojo, bijodamas neištesėsiąs perdideliems vienuolio pasižadėjimams, jis bevelijo palikti tik tretininku, nors atsidėjęs ėjo visas vienuolio pareigas“. Kodėl kun. Pabrėža į pranciškonus stojo tik tretininku, pagal Generalines Mažesniųjų Brolių Ordino Konstitucijas, vadinamas „*Tertiarius perpetuus oblatus*“, mums iki šiol žinomi šaltiniai nepasako. Greičiausiai jis pats taip norėjo, kad turėtų daugiau laisvės savo pamėgtoms privačioms maldoms, botanikos studijoms ir žmonių gydymui.

(...) Tačiau jis, ir būdamas tretininku labai uoliai pildė visas vienuolio pareigas.

Viktoras Gidžiūnas OFM „*Jurgis Ambraziejus Pabrėža (1771-1849)*“, 44-48 p.

Maldos kampelis

Dorybių išaukštinimas pagal šv. Pranciškų Asyžietį

Sveika, karaliene Išmintie!

Tesergi tave Viešpats ir tavo brolių - tyrą, šventą Paprastumą.

Šventoji Sužadėtinė Neturtyste, tesaugo tave Dievas ir tavo brolių, šventą Nusižeminimą.

Šventoji Sužadėtinė Meile, tesaugo tave Dievas ir tavo brolių, šventą Klusnumą.

Visos šventos dorybės, tesaugo jus Dievas, iš kurio jūs kylate ir sklindate.

Nėra nė vieno visame pasaulyje, kuris įgytų bent vieną jūsų, nenumiręs prieš tai sau.

Kas ugdo vieną ir nenusižengia kitoms, įgyja visas;

Kas nusižengia vienai, nebeturi nė vienos ir praranda visas.

Kiekviena jūsų ir visos kartu sugėdijate ydą ir nuodėmę.

Šventa Išmintis sugėdija šėtoną ir visokią jo klastą.

Tyras ir šventas Paprastumas sugėdija šio pasaulio mokytumą ir prigimto proto nuovokumą.

Šventa Neturtyste sugėdija bet kokį godumą ir šykštumą, ir visokiausią susirūpinimą pasauliu.

Šventas Nusižeminimas sugėdija išdidumą,

visus, puikiai įsitaisiusius šiame pasaulyje, ir viską, kas tik yra pasaulyje.

Šventa Meilė sugėdija visus velnio ir kūno gundymus, visas prigimtas baimes.

Šventas Klusnumas sugėdija visus prigimtinius savanaudiškus norus.

Jis apmarina žemesniąją mūsų prigimtį

ir priverčia paklust jį dvasiai ir savo artimui.

Klusnumas žmogų atiduoda šioje žemėje kiekvienam, -

Ne tik kitiems žmonėms, bet ir naminiams gyvuliams, visiems žvėrimis,

Ir gali jie daryti su juo, ką tik nori - kiek leidžia Dievas.

Iš žodžių į gyvenimą

Labai gera kiekvieną vakarą ne tik melstis, bet ir daryti visos dienos savo minčių, kalbos, darbų apžvalgą - vadinamą sąžinės sąskaita. Bet ją atlik apmąstydamas ne kiek įsakymų šiandien sulaužei, o kiek mylėjai - save, kitą, Viešpatį. Nepamiršk, kad būsimе teisiami ne pagal nuveiktų darbų ar savo suklypimų skaičių, bet pagal tai - kiek mylėjome. Pagal tai, kiek aš asmeniškai šiandien mylėjau. Skaityk apaštalo Pauliaus Himną meilei (1 Kor 13, 4-8), vietoj žodžio „meilė“ įdėk savo vardą. Mylėk ir gyvensi.

Tavo geros mintys